

Høgni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
virðislønina
2012

UMAFTUR AFTURUM

Umsetilig pápakvota til sølu

Vanligt er, at fólk, at menn selja kvotur, teir hava fingið frá landinum fyri einki.

Fiskur í kvotum verður seldur, oftast fyri nógvar pengar. Mjólík í kvotum verður seld. Kvotur

eru umsetligar, sum tað eitur. Tær kunnu umsetast til harðar skínandi krónur.

Pápar, tað eru menn, eiga at kunna selja sína nýfðingarkvotu, pápakvotuna, sum teir fáa við lön.

Men teir fáa meira lön fyri at arbeiða. Og tað tíma teir eisini nógv betur, at arbeiða.

Teir tíma ikki og orka ikki at vera heima hjá grenjandi og snorandi nalgungum, babies. Og mamman vil ikki hava teir heima. Teir gera bara fortred, duga einki, hava hvørki handalagið ella huglagið. Men teir skulu tvingast at taka við kvotu, pápakvotu.

Hvussu nógv kostar so ein pápakvota, um nakar keypari er? Tí keyparin skal vera ein nýsligin pápi.

Hon kann kosta eina vikuløn hjá seljaranum, til dømis.

Ella ræður útboð og eftirspurningur. Útboðið er stórt, eftirspurningurin er lítill.

Pápakvota kann bjóðast út á torg.fo. Pápakvota til sølu, fyra vikur.

Fyrr var hatta at eiga børn ein sjálffylgja. Mammurnar fóru til arbeiðis dagin eftir, tær

áttu. Páparnir vóru til arbeiðis fulla tíð fðingardagin.

Nú eru mammurnar heima í eitt ár. Og páparnir skulu noyðast heim í nakrar vikur. Sjálgjort er vælgjort. Neyðars nýfðingar. Har verður lítill friður, bara eymkan og knarr báðu megin vøggukantin.

Barsilsfarloyvi er eitt slag av sjúkramelding, sum vit noyðast at gjalda, sama um vit vilja ella ei.

Eg visti, tað var ringt at eiga, men so ringt...

Teir pápar, sum tíma at vera heima hjá sínum egna avkomi, eiga at kunna keypa sær nakrar vikur afturat av kvotu. Og keypa niðurfyri at eiga til næsta barnið kemur. Flyta kvotu millum ár.

Sjálvrur fái eg onga kvotu at selja, selt hana hevði eg alt fyri eitt uttan at rodna. Men eg fái onga kvotu, ikki so frægt sum ein dag, tí eg verði ikki pápi og eri tað heldur ikki. Tíbetur. Heldur tað enn pengar fyri pápakvotu.

Eg sleppi eisini undan at hugsa um at keypa mær kvotu og bjóða móti teimum, sum longu eru í vinnuni og hava ráð at keypa.

Í hinum endanum gremja fólk seg um, at tey ikki fara at fáa fólkapersjónina, sum tey hava goldið alt lívið.

Eg veit ikki. Eg havi goldið til Barsilsskipanina, síðani hon kom, men havi ikki fingið eitt klovið morreytt fimmtioyra aftur haðani. Fáit tað heldur ikki.

Eg havi goldið í kassan hjá teimum arbeiðsleysu, síðani hann kom, men havi ikki fingið eitt morreytt fimmtioyra við holi í úr honum.

Doyggi eg dagin fyri, eg fylli 67, fái eg heldur einki úr Samhaldsfasta.

Og heldur onga fólkapersjón, ikki so frægt sum grundupphæddina.

Tey, sum grava meg, kunnu søkja um jarðarferðarhjálp. Tað er alt.

So náðileys er hendan verðin.

Bara gjalda, men einki fáa. Tað kallaðu tey sosialismu fyrr. Nú eitur slíkt samhaldsfesti, solidaritetur.

Tey, sum hava ráð, gjalda. Tey, sum ikki hava ráð, fáa.

Aftur spøkir hasin løgni spurningurin: hvussu megnaðu fólk at liva fyrr? Áðrenn tað gjordist eitt ársverk hjá kvinnum at eiga barn. Eg kenni ikki svarið.

Men tað er sjálvandi nógv verri at vera upp á vegin og eiga nú enn fyrr, so samfelagið noyðist at lofta. At eiga eittans barn er níggu ferðir verri enn tað var at eiga níggu. Tað er eitt stórt projekt at eiga barn nú. Fyrr var tað ein sjálffylgja. Einki detailprojekt.

Nú eru vandar allastaðni. Sparingar og millum annað kann jarðarmóðirin smitta mammu og barn.

Tað verður ikki nóg ofta sagt og skrivað: alt var betri fyrr.

Ája!

ÁRNI GREGERSEN

Neyvan hevur tað nakrantíð verið so týðuligt, at vit hava so stak góðar búskaparligar tíðir í Føroyum.

Kommunurnar arbeiða við figgjarætlanum fyri komandi ár og tað sama ger tað almenna. Lítið og onki grenj er at hoyra og tað er tekin um at nóg mikið er til av pengum.

Sjálvt um vit eru í 10. mánaðinum við hesi figgjarlógini og figgjarætlanunum hjá kommununum, so hoyra vit ongan siga, at ov lítið er til av pengum.

Kommunur hava fingið meira inn í skatti enn tær høvdu roknað við og tað sama er við landskassanum.

Minnast vit eitt sindur aftur í tíðina, so hendi tað sama, tá ið vit endaðu í stóru kreppuni í níti-árunum, men vónandi gongur tað ikki so galið sum tá.

Eitt annað, sum er vert at leggja til merkis er, at ongatíð fyrr hava vt havt so nógv tiltøk í Føroyum, sum vit

hava nú. Legg til merkis, tá ið lýsingar eru um tiltøk um vikuskítini.

Talan er ikki um eitt tiltak í hvørjum vikuskifti – talan er um fleiri. Og tað sum kanska undrar enn meira er, at til so at siga øll tiltøkini koma fólk. Ongin keðir – ella vil keða seg – í Føroyum í hesum tíðum

Ongin ynskir at slökkja vónina um at hetta fer at halda fram, men spurningurin er um okkara fólkavaldu og teirra tænarar í Tinganesi geva sær far um, hvat er á vási.

Duga tey at hyggja frameftir og meta um støðuna, heldur enn bara at hyggja aftueftir og staðfesta, hvussu alt hevur gingið higartil?

Tað eru tey skilagóðu við visjónum, sum eiga at mynda okkara samfelg og ikki teknokratarnir sum bara hyggja at staðfestum tølum og so framrokna.

Í árunum, sum júst eru farin og í ár, eru vit búskaparliga bundin at aliútflutninginum og útflut-

Árni Gregersen,
journalistur,
skrivar

©Álvur Haraldsen

inginum av pelagiskum fiski. Áður hava vit sæð, at báðar hesar vinnurnar eru ógvusliga raktar av bakkøstum. Uppsjóvarvinnan av at fiskurin hvarv og alivinnan av sjúku.

Tað er tí skilagott at leggja eitt sindur uppfyri, so vit ikki aftur

mugu niður á knøini at aka í árávis, áðrenn vit megna at fáa landið á føtur aftur.

Vit mugu eisini minnast til, at tá ið slíkt hendir, so rakar tað tey, sum beinleiðis eru í vinnuni, men hóttafallini hava við sær, at tað rakar nógv breiðari.

Eina fólkaflyting úr Føroyum, sum vit kenna frá níti-árunum ynskja vit okkum ikki aftur.

Men tað eru tekin í búskapinum og í okkara atferð um at ferðin minkar eitt sindur.

Húsaprísurin hækka ikki í Havn – kanska heldur hinvegin.